
Aliona Corcenco

Notă informativă
Sinteza practicii judiciare cu privire la judecarea apelului (2a, 3a),
identificarea erorilor judiciare comise de către instanțele de fond
în perioada anului 2019

Conform planului de activitate a Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți pentru anul 2019, s-a stabilit întocmirea sintezei cu privire la judecarea apelului (2a), pentru a identifica cele mai frecvente erori judiciare comise de către judecătorii la examinarea cauzelor civile, care au condiționat casarea, totală sau parțială, a hotărârilor instanțelor de fond

Prezenta notă a Direcției sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, cuprinde sinteza și statistica apelurilor (2a, 3a) examinate de către Curtea de Apel Bălți în perioada anului 2019.

În legătură cu acest fapt, au fost studiate fișele de evidență a dosarelor civile aflate în procedura Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți, precum și rapoartele Cancelariei Civile a CAB.

Cadrul legislativ ce a servit drept suport legal pentru prezenta notă:

- *Constituția RM*
- *Codul civil RM*
- *Codul de Procedură Civilă RM*
- *Convenția Europeană a Drepturilor Omului.*

I. Introducere

Procedura civilă constituie activitatea desfășurată de către instanțele judecătorești în scopul apărării drepturilor și intereselor legitime ale persoanei. Sarcina de îndeplinire a justiției într-un stat de drept, revine organelor statului, special constituie în acest scop.

Potrivit **art. 114** al Constituției RM ”Justiția se îndeplinește în numele legii numai de instanțele judecătorești”. Activitatea instanțelor judecătorești este reglementată de totalitatea normelor adoptate și sancționate în acest sens de către stat pentru a garanta respectarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei la îndeplinirea justiției.

În conformitate cu **art. 12, alin. (1)** CPC RM ”Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative

ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri”.

Conform **art. 119** din Constituție și **art. 15** CPC RM, participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

Astfel, instanța de apel este împuternicită să judece cererile de apel înaintate împotriva hotărârilor primelor instanțe.

II. Statistica activității Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți privind examinarea cauzelor de apel ordinar (2a).

În conformitate cu art. 357 Cod de Procedură Civilă RM ”Hotărârile susceptibile de apel pot fi atacate, pînă a rămîne definitive, în instanță de apel care, în baza materialelor din dosar și a celor prezentate suplimentar, verifică corectitudinea constatării circumstanțelor de fapt ale cauzei, a aplicării și interpretării normelor de drept material, precum și respectarea normelor de drept procedural, la judecarea cauzei în primă instanță”.

Totodată, instanței de apel îi revine și îi aparține atribuțiile legale de corectare a erorilor admise de către primele instanțe.

Astfel, pe parcursul anului 2019, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a avut în procedură de examinare **1396** cauze în ordine de apel (2a), fiind încheiate **1164** cauze (**83,38%**), dintre care: pe **13** cauze a fost retrasă cererea de apel, iar pe **326** cauze cererile de apel au fost remise fără soluționare.

Deci, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a examinat **825** apeluri (2a), dintre care:

Menținute (49,94%)

➤ pe **412** cauze au fost menținute hotărârile instanțelor de fond (49,94%);

Casate total sau parțial (50,06 %)

➤ pe **27** cauze au fost modificate hotărârile instanțelor de fond (3,27%);

➤ pe **276** cauze au fost pronunțată hotărîre nouă (33,45%);

➤ **83** cauze au fost trimise la rejudecare (10,06%);

➤ *dintre care 12 cauze au fost trimise după competență;*

➤ pe **21** cauze a fost încetată procedura (2,55%);

➤ pe **6** cauze cererea a fost scoasă de pe rol (0,73%).

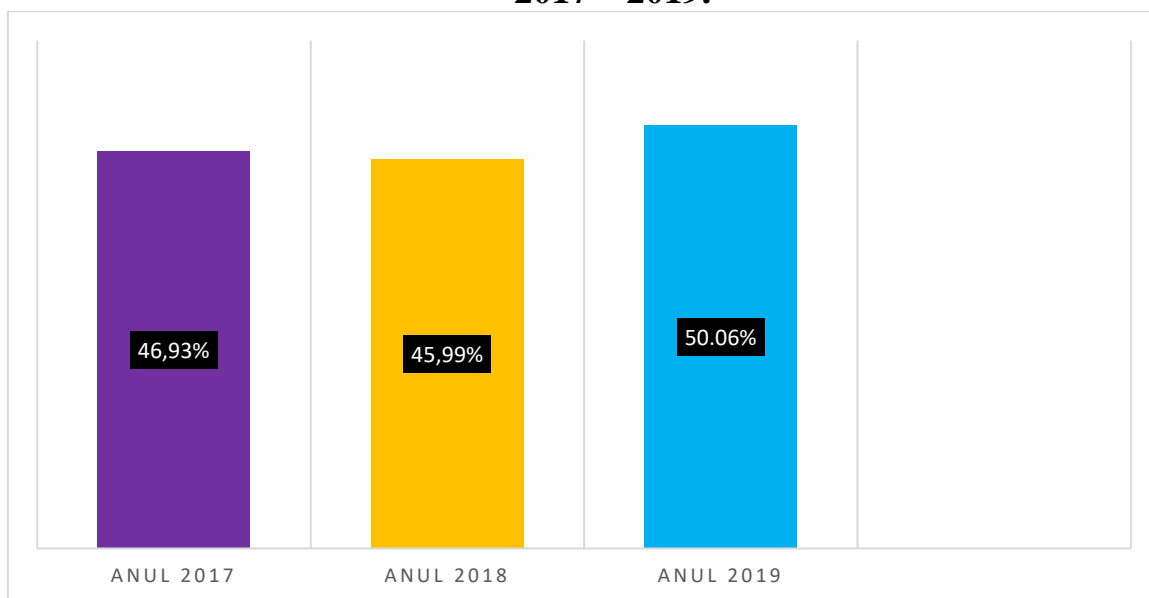
Făcând o comparație între ultimii trei ani de activitate constatăm că, în anul 2019 s-a majorat rata casărilor hotărârilor primelor instanțe.

În anul **2017** au fost examinate 1027 cereri de apel, dintre care: 545 hotărîri – menținute fără modificări, **482** hotărîri casate total sau parțial (46,93%);

În anul **2018** au fost examinate 748 cereri de apel, dintre care: 404 hotărîri – menținute fără modificări, **344** hotărîri casate total sau parțial (45,99%);

În anul **2019** au fost examinate 825 cereri de apel, dintre care: 412 hotărâri – menținute fără modificări, **413** hotărâri casate total sau parțial (50,06%);

Figura 1. Procentajul hotărârilor casate pe parcursul anilor 2017 – 2019.

Conform informației din fig.1 conchidem că, în perioada anului 2017 rata de casare a hotărârilor primelor instanțe constituia 46,93 %. În anul 2018, observăm o scădere a ratei de casare cu aproximativ 1 procent, mai concret 0,94 %, care constituia 45,99 %. În anul 2019, s-a majorat semnificativ marja de casare a hotărârilor instanțelor de fond, constituind 50,06 %, adică o creștere cu 4,07 %.

Figura 2. Informația ce vizează numărul apelurilor (2a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2017.

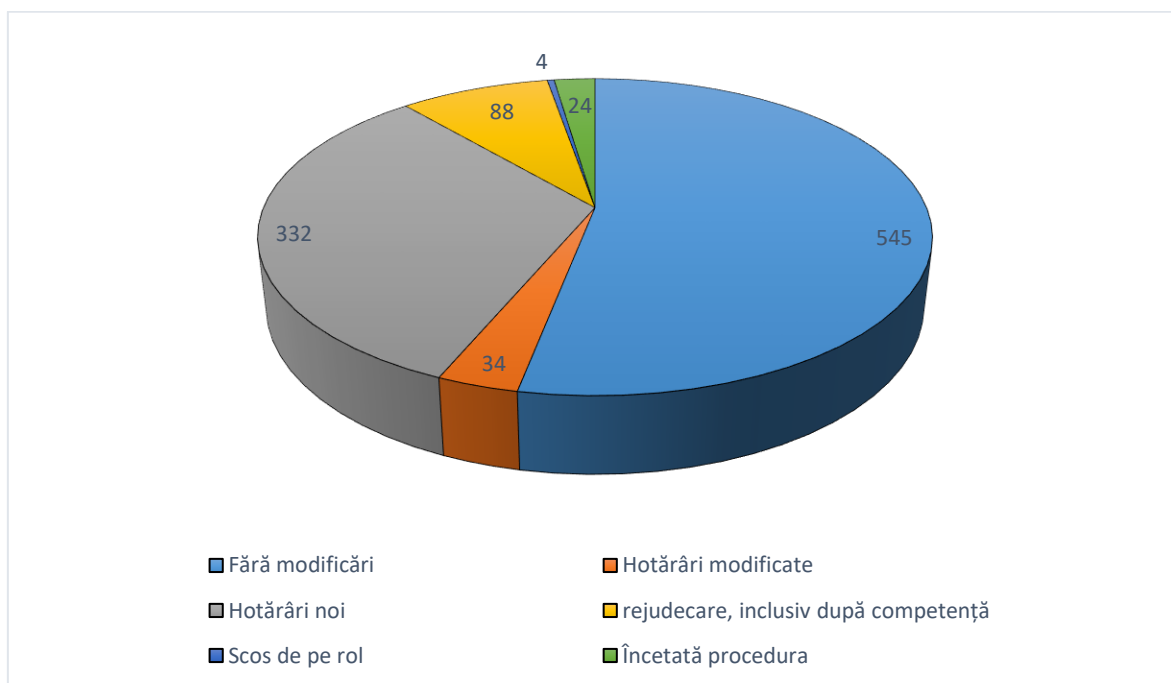

Figura 3. Informația ce vizează numărul apelurilor (2a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2018.

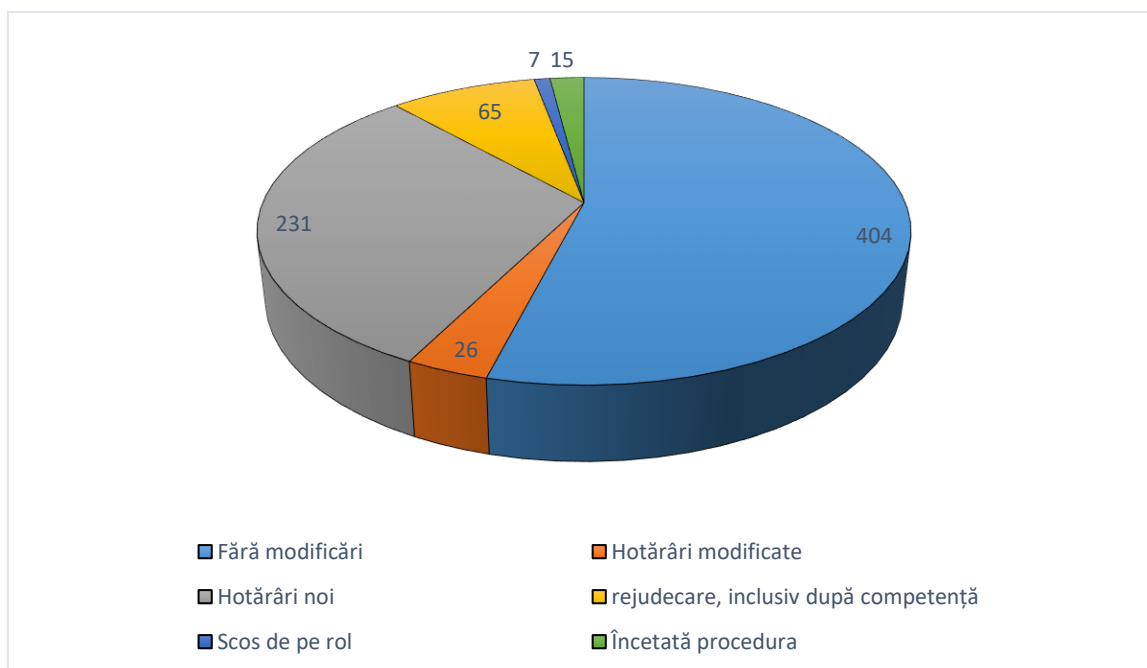
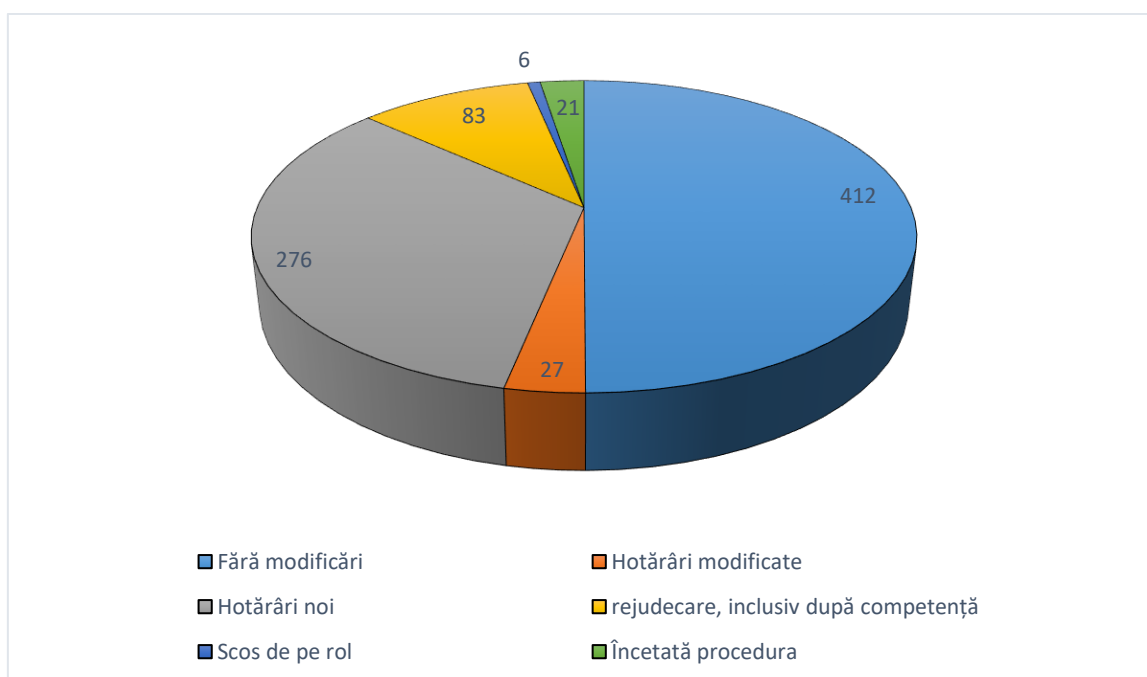

Figura 4. Informația ce vizează numărul apelurilor (2a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2019.

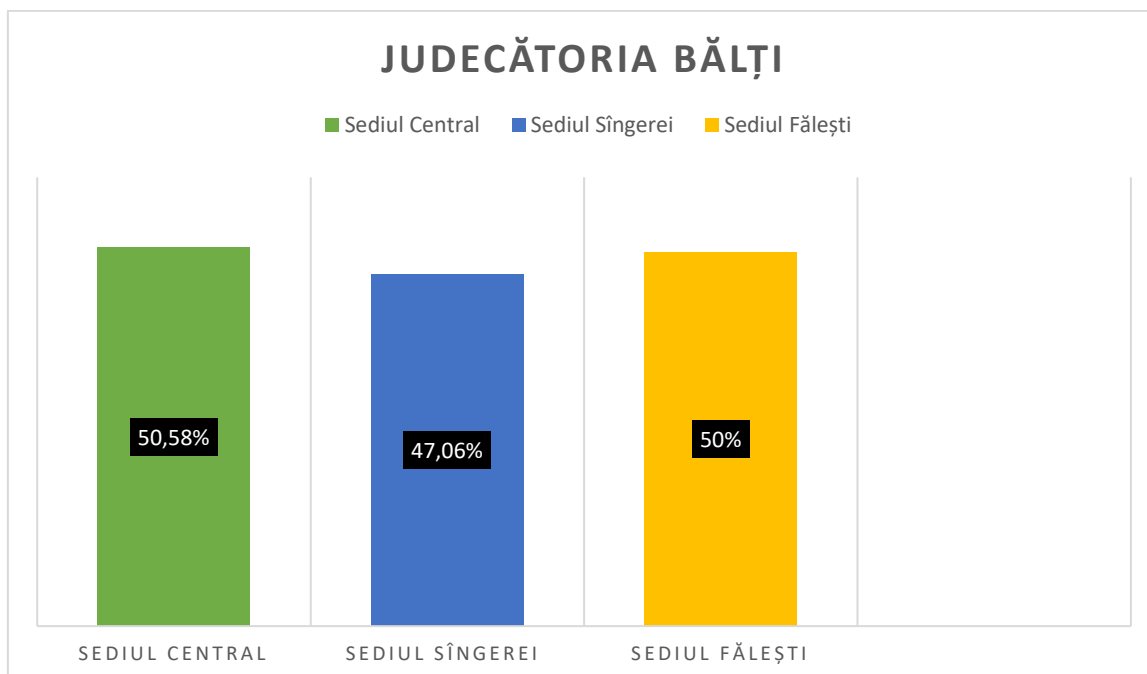
În continuare va fi prezentată informația privind numărul procentual al casărilor, individual, pe fiecare instanță din raza de activitate a CA Bălți.

Judecătoria Bălți:

- **Sediul Central (50,58%).** Din **257** cauze examinate în ordine de apel pe **124** cauze hotărârile au fost casate (48,25%), pe **6** cauze hotărârea a fost modificată (2,33%), pe **127** cauze hotărârile au fost menținute;
- **Sediul Fălești (47,06%).** Din **34** cauze examinate în ordine de apel pe **15** cauze hotărârile au fost casate (44,12%), pe **1** cauză hotărârea a fost modificată (2,94%), pe **18** cauze hotărârile au fost menținute;
- **Sediul Sîngerei (50%).** Din **54** cauze examinate în ordine de apel pe **25** cauze hotărârile au fost casate (46,30%); pe **2** cauze hotărârea a fost modificată (3,70%), pe **27** cauze hotărârile au fost menținute;
- **Total Judecătoria Bălți (50,15%):** Din **345** cauze examinate în ordine de apel pe **164** cauze hotărârile au fost casate (47,54%), pe **9** cauze hotărârile au fost modificate (2,61 %), pe **172** cauze hotărârile au fost menținute.

Figura 5. Schema grafică a casărilor la Judecătoria Bălți

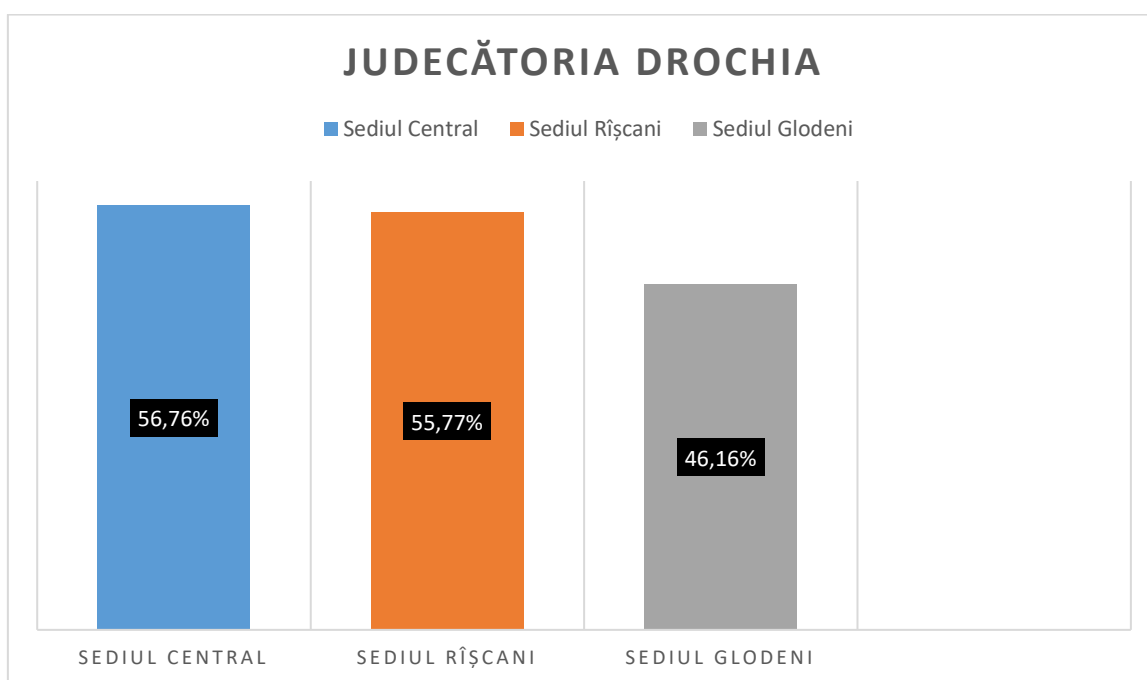
în perioada anului 2019

Judecătoria Drochia:

- **Sediul Central (56,76%).** Din **74** cauze examinate în ordine de apel pe **36** cauze hotărârile au fost casate (48,65%), pe **6** cauze hotărîrea a fost modificată (8,11%), pe **32** cauze hotărârile au fost menținute;
- **Sediul Rîșcani (55,77%).** Din **52** cauze examinate în ordine de apel pe **29** cauze hotărîrele au fost casate (55,77%), pe **23** cauze hotărârile au fost menținute;
- **Sediul Glodeni (46,16%).** Din **26** cauze examinate în ordine de apel pe **11** cauze hotărârile au fost casate (42,31%), pe **1** cauză hotărîrea a fost modificată (3,85%), pe **14** cauze hotărârile au fost menținute;
- ***Total Judecătoria Drochia (54,61%):*** Din **152** cauze examinate în ordine de apel pe **76** cauze hotărîrele au fost casate (50%), pe **7** cauze hotărîrea a fost modificată (4,61%), pe **69** cauze hotărârile au fost menținute.

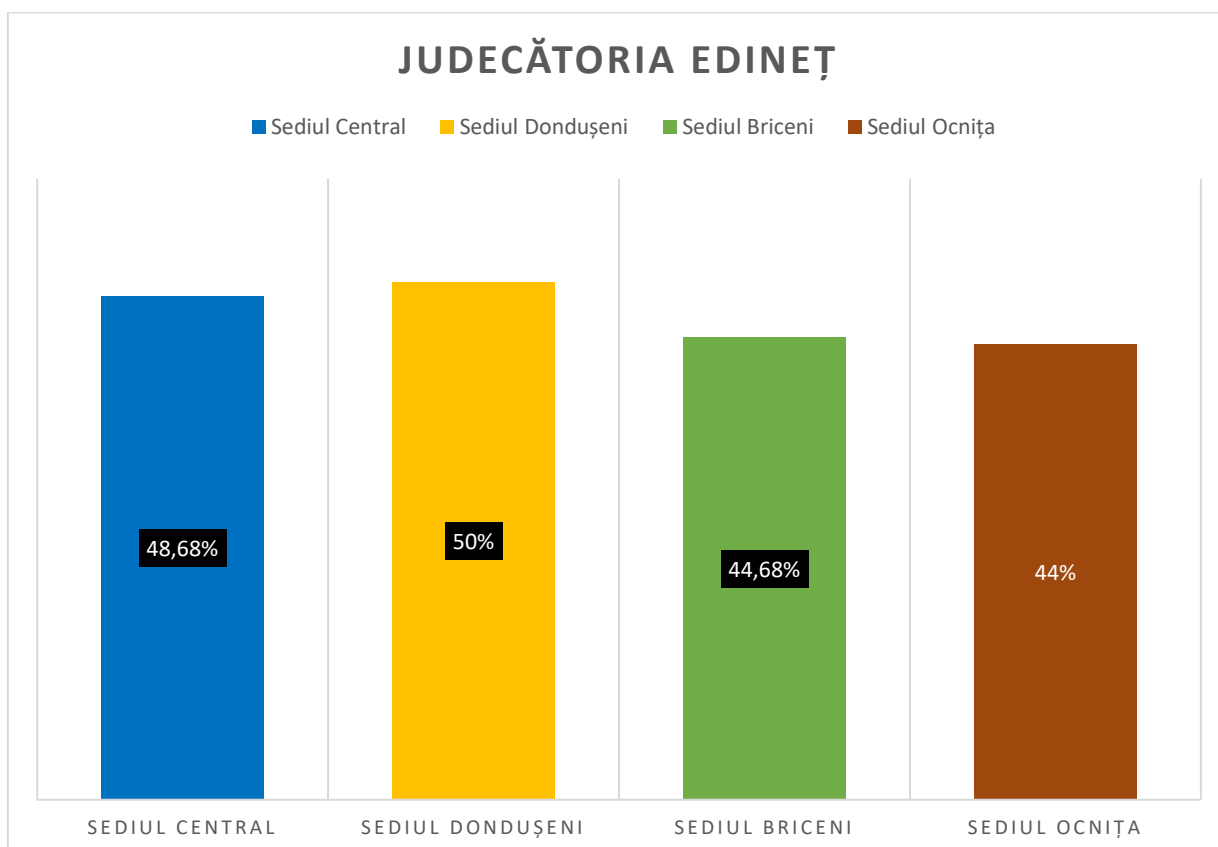
Figura 6. Schema grafică a casărilor la Judecătoria Drochia
în perioada anului 2019

Judecătoria Edineț:

- **Sediul Central (48,69%).** Din 76 cauze examinate în ordine de apel pe 36 cauze hotărârile au fost casate (47,37%), pe 1 cauză hotărârea a fost modificată (1,32%), pe 39 cauze hotărârile au fost menținute;
- **Sediul Dondușeni (60%).** Din 16 cauze examinate în ordine de apel pe 8 cauze hotărârile au fost casate (50%), pe 8 cauze hotărârile au fost menținute;
- **Sediul Briceni (44,68%).** Din 47 cauze examinate în ordine de apel pe 16 cauze hotărârile au fost casate (34,04%), pe 5 cauze hotărârile au fost modificate (10,64 %) pe 26 cauze hotărârile au fost menținute.
- **Sediul Ocnîța (44%).** Din 25 cauze examinate în ordine de apel pe 11 cauze hotărârile au fost casate (44%), pe 14 cauze hotărârile au fost menținute;
- **Total Judecătoria Edineț (46,95%):** Din 164 cauze examinate în ordine de apel pe 71 cauze hotărârile au fost casate (43,29%), pe 6 cauze hotărârile au fost modificate (3,66%), pe 87 cauze hotărârile au fost menținute.

Figura 7. Procentul casărilor la Judecătoria Edineț
în perioada anului 2019

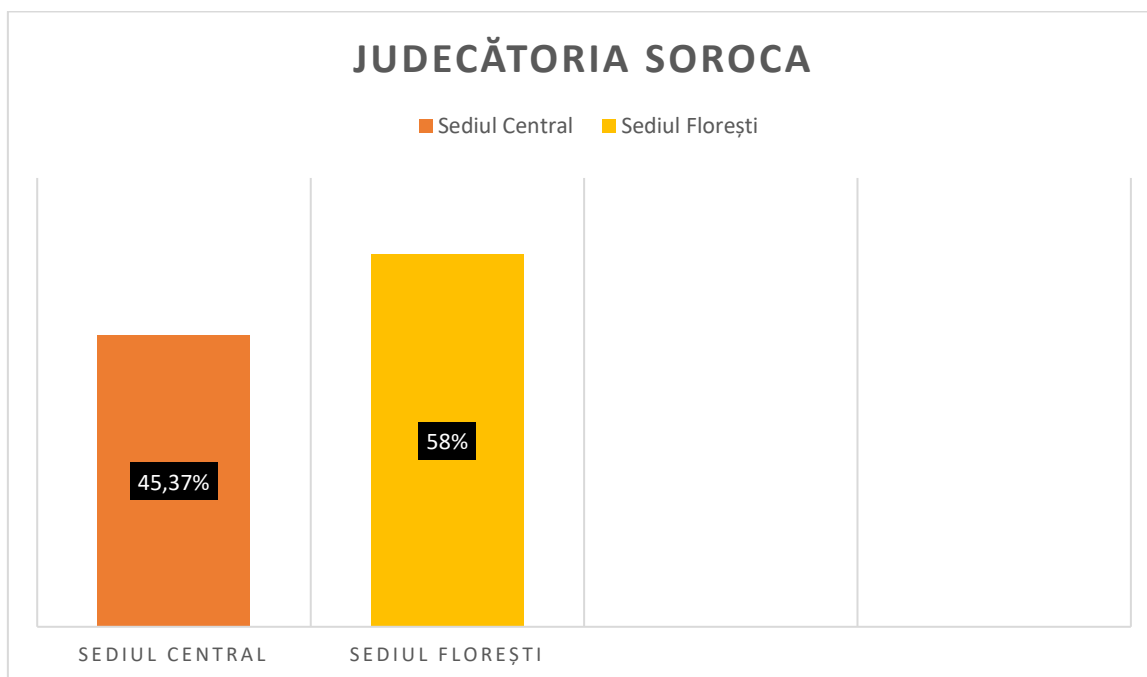

Judecătoria Soroca:

- **Sediul Central (45,37%).** Din **108** cauze examinate în ordine de apel pe **46** cauze hotărârile au fost casate (42,59%), pe **3** cauze hotărârea a fost modificată (2,78%), pe **59** cauze hotărârile au fost menținute;
- **Sediul Florești (58%).** Din **50** cauze examinate în ordine de apel pe **27** cauze hotărârile au fost casate (54%), pe **2** cauze hotărârea a fost modificată (4%), pe **21** cauze hotărârile au fost menținute.
- **Total Judecătoria Soroca (49,37%):** Din **158** cauze examinate în ordine de apel pe **73** cauze hotărârile au fost casate (46,20%), pe **5** cauze hotărârea a fost modificată (3,16%), pe **80** cauze hotărârile au fost menținute.

Figura 8. Procentul casărilor la Judecătoria Soroca

în perioada anului 2019

III. Statistica activității Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți privind examinarea cauzelor în ordine de apel privind contenciosul administrativ (3a).

Pe parcursul anului 2019, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a avut în procedură de examinare **327** cauze în ordine de apel conform Legii Contenciosului Administrativ (3a), fiind încheiate **279** cauze (85,32%), dintre care, pe **58** cauze cererile de apel au fost remise fără soluționare.

Astfel, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a examinat **221** apeluri (3a), dintre care:

Menținute (58,37%)

➤ pe **129** cauze au fost menținute hotărârile instanțelor de fond (58,37%);

Casate total sau parțial (41,63%)

➤ pe **1** cauză a fost modificată hotărârea instanței de fond (0,45%);

➤ pe **76** cauze au fost pronunțată hotărâre nouă (34,39%);

➤ pe **13** cauze au fost trimise la rejudecare (5,88%);

➤ *dintre care 1 cauză a fost trimisă după competență;*

➤ pe **2** cauze a fost încetată procedura (0,91%);

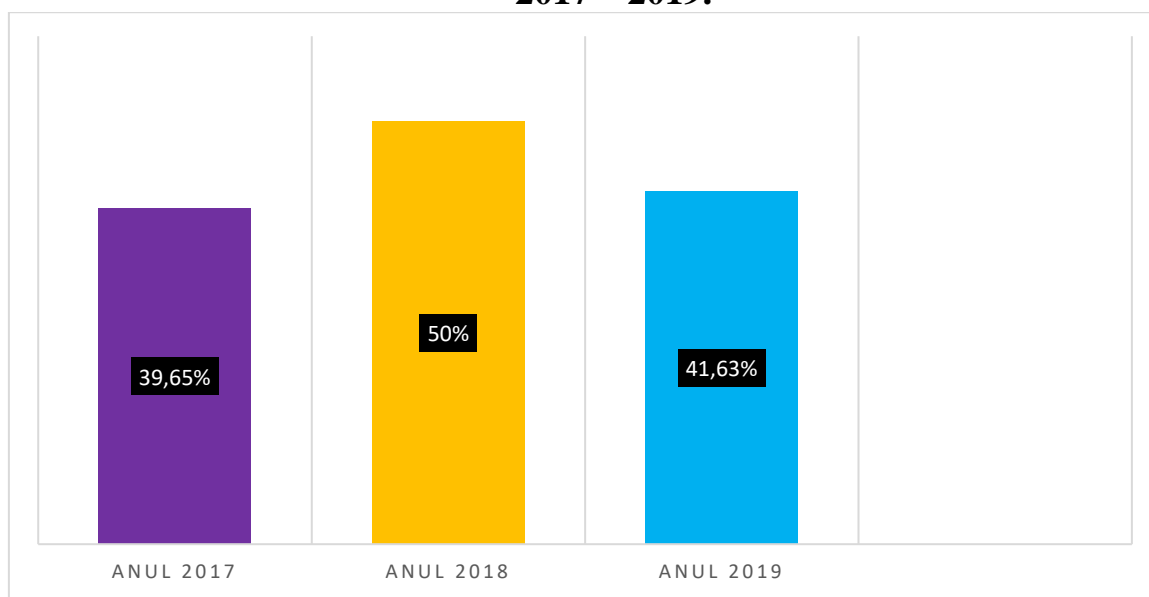
Comparație între ultimii trei ani de activitate:

În anul **2017** au fost examinate **343** cereri de apel, dintre care: 207 hotărâri menținute fără modificări, **136** hotărâri casate total sau parțial (39,65%);

În anul **2018** au fost examinate **280** cereri de apel, dintre care: 140 hotărâri – menținute fără modificări, **140** hotărâri casate total sau parțial (50%);

În anul **2019** au fost examinate **221** cereri de apel, dintre care: 129 hotărâri – menținute fără modificări, **92** hotărâri casate total sau parțial (41,63%);

Figura 9. Procentajul hotărârilor casate (3a) în perioada anilor 2017 – 2019.

Conform informației din fig.9 conchidem că, în perioada anului 2017 rata de casare a hotărârilor primelor instanțe constituia 39,65%. În anul 2018,

observăm o creștere semnificativă a ratei de casare cu 10,35%, care constituia 50%. În anul 2019, s-a micșorat marja de casare a hotărârilor instanțelor de fond, constituind 41,63 %, adică o scădere cu 8,37%.

Figura 10. Informația ce vizează numărul apelurilor (3a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2017.

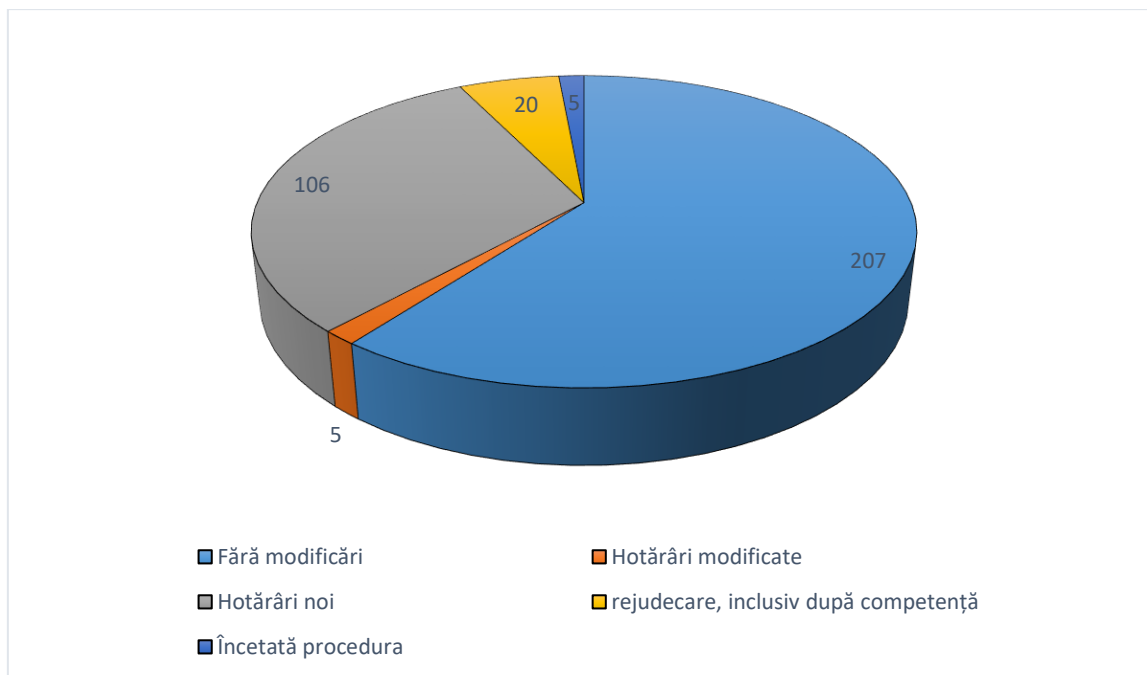

Figura 11. Informația ce vizează numărul apelurilor (3a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2018.

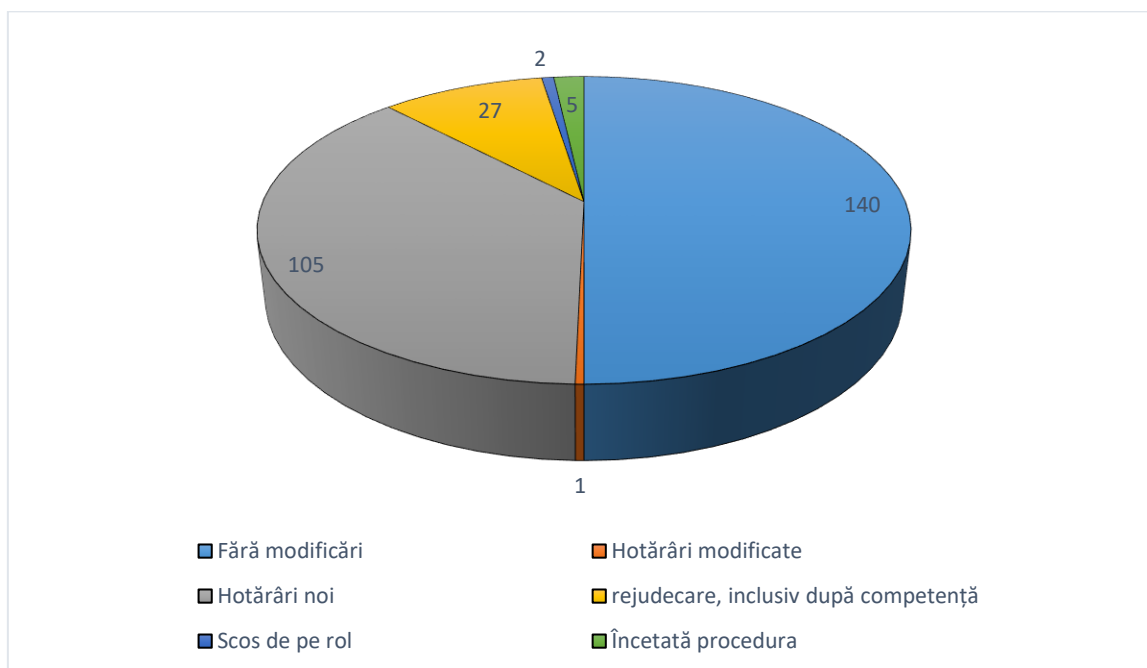
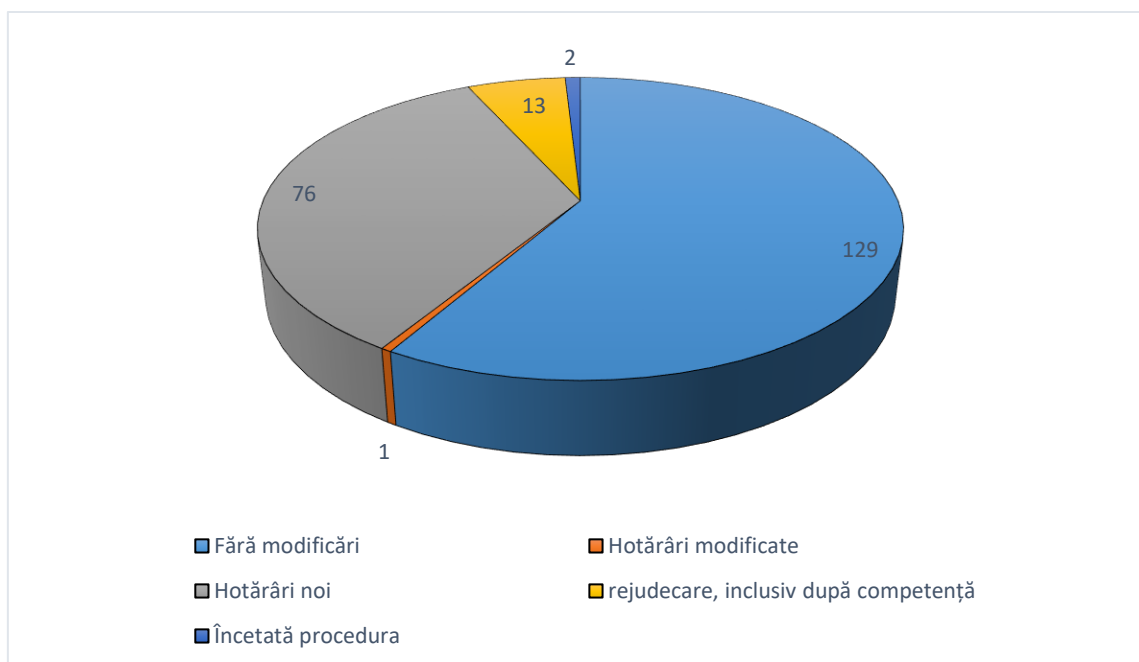

Figura 12. Informația ce vizează numărul apelurilor (3a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2019.

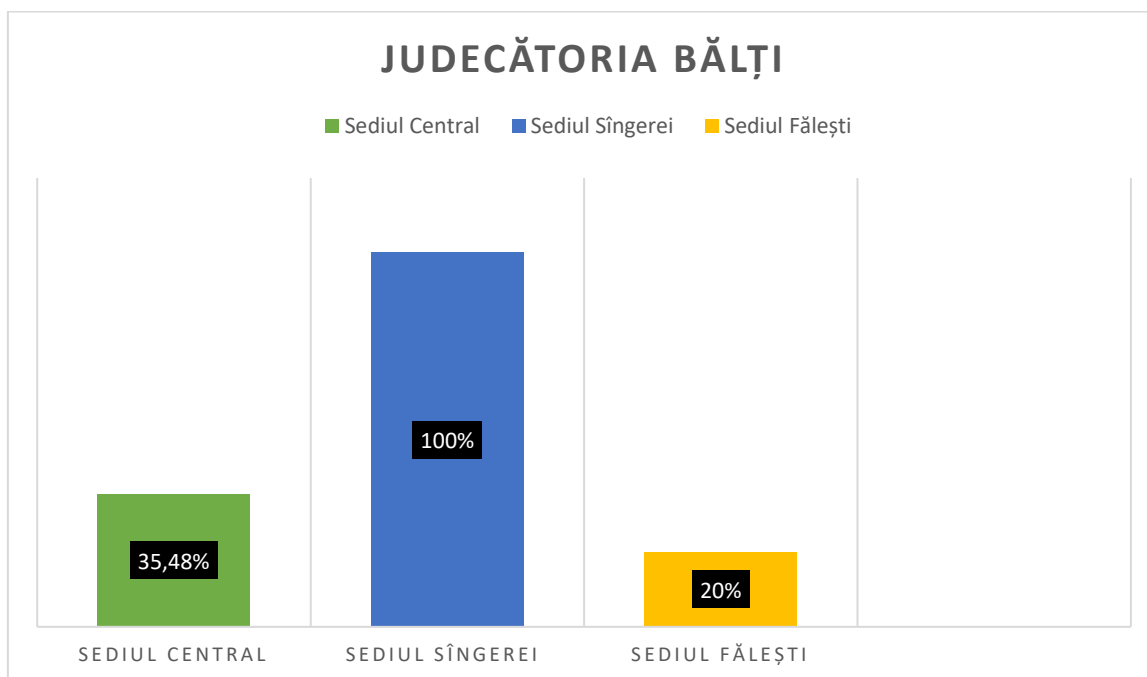

În continuare va fi prezentată informația privind numărul procentual al casărilor pe cauzele de contencios administrativ (3a), individual, pe fiecare instanță din raza de activitate a CA Bălți.

Judecătoria Bălți:

- **Sediul Central**– **35,48%**, din 31 cauze examinate au fost casate *11* hotărâri, 20 hotărâri menținute fără modificări;
- **Sediul Sîngerei**– **100%**, din 4 cauze examinate au fost casate 4 hotărâri.
- **Sediul Fălești**– **20%**, din 5 cauze examinate a fost casată 1 hotărârre, 4 hotărâri menținute fără modificări;
- **Total Judecătoria Bălți** – **43,10%**: din 116 cauze examinate au fost casate 50, 66 hotărâri menținute fără modificări.

Figura 13. Procentul casărilor la **Judecătoria Bălți** în perioada anului 2019

Judecătoria Drochia:

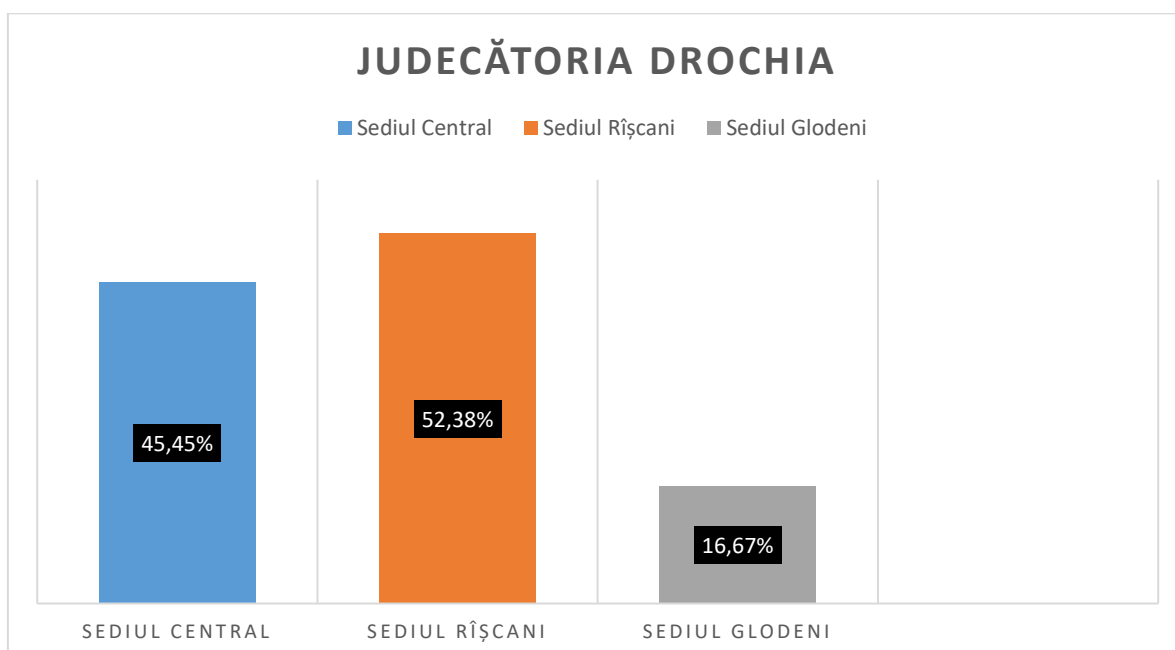
- **Sediul Central** – **45,45%**, din 22 cauze examinate au fost casate 10 hotărîri, 12 hotărîri menținute fără modificări;

- **Sediul Glodeni**– **16,67%** din 6 cauze examinate a fost casată 1 hotărîre, 5 hotărîri menținute fără modificări;

- **Sediul Rîșcani**– **52,38%**, din 21 cauze examinate au fost casate 11 hotărîri, 10 hotărîri menținurte fără modificări;

- ***Total Judecătoria Drochia*** – **44,90%**: *din 49 cauze examinate au fost casate 22 hotărîri, 27 hotărîri menținute fără modificări.*

Figura 14. Procentul casărilor la **Judecătoria Drochia** în perioada anului 2019

Judecătoria Edineț:

- **Sediul Central – 25%**, din 12 cauze examinate au fost casate 3 hotărîri, 9 hotărîri menținute fără modificări.

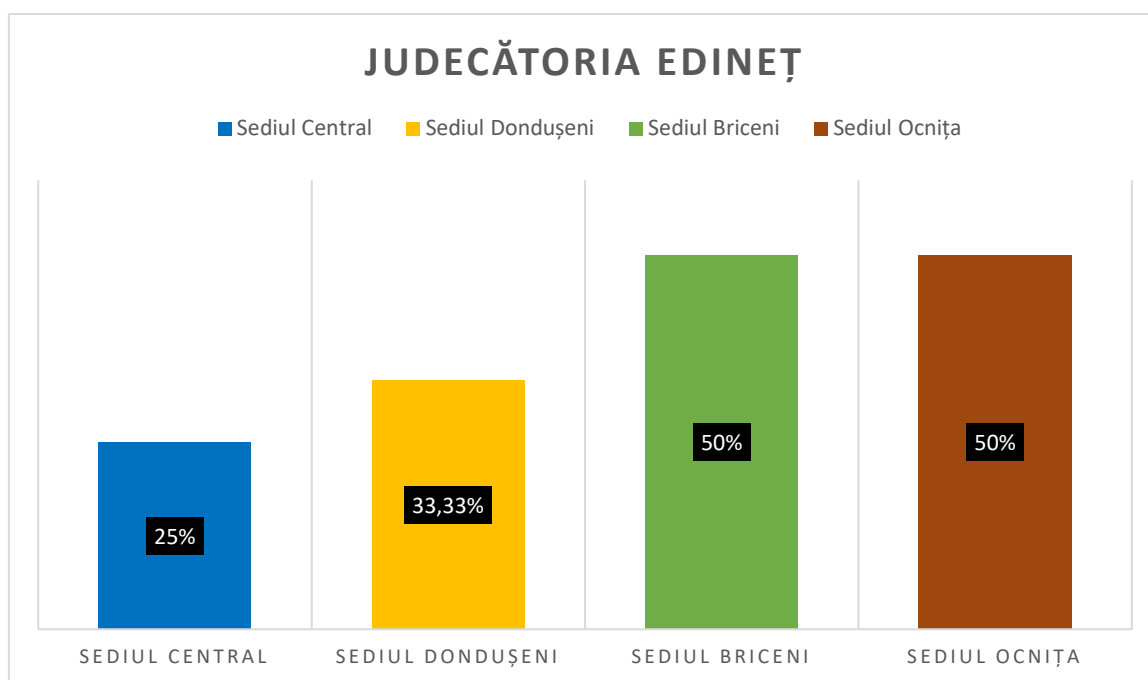
- **Sediul Dondușeni– 33,33%** din 3 cauze examinate a fost casată 1 hotărîre, 2 hotărîri menținute fără modificări.

- **Sediul Briceni– 50%**, din 4 cauze examinate au fost casate 2 hotărîri, 2 hotărîri menținute fără modificări.

- **Sediul Ocnița– 50%**, din 6 cauze examinate au fost casate 3 hotărîri, 2 hotărîri menținute fără modificări.

- **Total Judecătoria Edineț – 36%**: din 25 cauze examinate au fost casate 9, 16 hotărîri menținute fără modificări.

Figura 15. Procentul casărilor la Judecătoria Edineț în perioada anului 2019

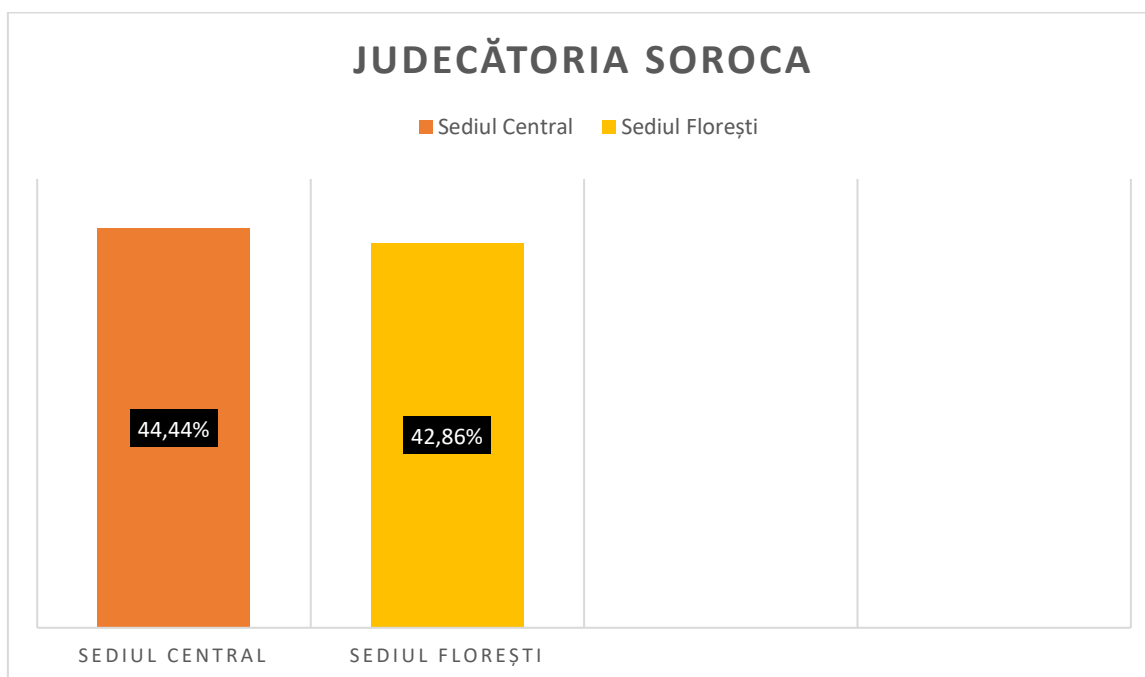
Judecătoria Soroca:

- **Sediul Central – 44,44%**, din 18 cauze încheiate au fost casate 8 hotărîri, 10 hotărîri menținute fără modificări;

- **Sediul Florești – 42,86%**, din 7 cauze încheiate, au fost casate 2 hotărîri (28,57%), pe 1 cauză hotărîrea a fost modificată (14,29%), 4 hotărîri menținute fără modificări;

- **Total Judecătoria Soroca – 44%**: din 25 cauze încheiate au fost casate 10 hotărîri (40%), pe 1 cauză hotărîrea a fost modificată (4%), 10 hotărîri menținute fără modificări; .

Figura 16. Procentul casărilor la Judecătoria Soroca în perioada anului 2019

Concluzii

Codul de procedură civilă al RM în art. 4 intitulat „Sarcinile procedurii civile” prescrie că sarcinile procedurii constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice. Instanța de judecată, judecă cauza conform normelor din art.222-223 CPC, conducându-se de rigorile din art.137-141 CPC.

Se atenționează instanțele de judecată asupra problemelor ce vizează institutul aprecierii probelor înaintate ca o activitate de bază în efectuarea actului de justiție, acordând o apreciere obiectivă supunându-le pe parcursul judecării cauzei unei verificări minuțioase, întru evitarea comiterii erorilor ce ar determina casarea hotărârilor. Probele materiale se cercetează de instanța judecătorească și se prezintă spre examinare participanților la proces și reprezentanților lor, precum și experților, specialiștilor și martorilor, după caz (art.224, alin.1 CPC). Adesea, instanțele de fond nu dau o apreciere la justa valoare a probelor, interpretează eronat legislația sau examinează superficial cauza, în urma cărui fapt este ridicat procentul hotărârilor casate.

O problemă nu mai puțin importantă, la care urmează să se conformeze instanțele de fond pentru a înlătura erorile procedurale, ține de citarea legală a participanților la proces, în acest context fiind încălcate atât prevederile legislației naționale, precum și cele internaționale la care Republica Moldova este parte (Convenția Europeană a Drepturilor Omului). Deci, rămâne primordială cerința privind respectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, ori,

acestea nu relevă doar modalitatea corectă de aplicare și interpretare a normelor materiale și procedurale, dar este și o garanție a respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, care trebuie să persiste pe parcursul întregului proces de judecată. Din aceste considerente, se accentuează necesitatea studierii mai aprofundate și aplicării practicii relevante a CEDO.

Pentru a întruni obiectivul diminuării erorilor judiciare asemenea celor sus menționate, care ar avea drept scop pronunțarea unor hotărâri judecătorești legale și întemeiate, precum și în scopul unei practici judiciare uniforme, având în vedere rezultatele generalizării în cauză, se propune:

1. De a discuta prezenta notă informativă în cadrul Adunării de generalizare a activității CAB pentru anul 2019, organizată în comun cu judecătoriiile din raza de activitate a Curții de Apel Bălți.

2. De a plasa informația nominalizată pe Pagina-WEB a Curții de Apel Bălți.

Prezenta notă informativă a fost întocmită de către:

Coordonator:
Vicepreședintele
Curții de Apel Bălți

Aliona Corcenco

Executor:

Ecaterina Țarălună